

JEZUS

Ks. prof. Claus-Peter März

urodzony w roku 1947. Studiował teologię,
w roku 1971 przyjął święcenia kapłańskie,
a od roku 1989 jest profesorem biblistyki
nowotestamentowej na uniwersytecie
w Erfurcie. Autor wielu publikacji
oraz nowych pieśni religijnych i oratoriów.

*Chciałbym w tym miejscu podziękować
Pani **Pastor S. Pabel** z Erfurtu
za pomoc w pracy redakcyjnej,
bez której ta książka nie mogłaby powstać.*

Claus-Peter März

JEZUS

JEGO DROGA
I PRZESŁANIE

przełożyli:
Katarzyna i Kamil
Markiewiczowie

Święty Wojciech
wydawnictwo

Tytuł oryginału: *Jesus. Sein Weg, Seine Botschaft, Seine Zeit*

Projekt okładki: Magdalena Wolna
Fotografia na okładce: *Deesis* (fragment). Tempera jajowa i złocenie, deska lipowa z kwoczegiem, 75 × 140 cm. Przedruk reprodukcji za: *Ikona dziś. Rozmowy o współczesnym malarstwie ikonowym*, Wydawnictwo AA – Studium Chrześcijańskiego Wschodu, Kraków – Warszawa 2008, s. 196-197.

Skład i łamanie: Stanisław Tuchołka

Wydanie polskie:

© Drukarnia i Księgarnia Świętego Wojciecha Sp. z o.o.,
Poznań 2014

Wydanie oryginalne: Claus-Peter März, *Jesus. Sein Weg*
© St. Benno-Verlag Leipzig, www.st-benno.de

ISBN 978-83-7516-608-8

Wydawca:

Drukarnia i Księgarnia Świętego Wojciecha Sp. z o.o.
Wydawnictwo Święty Wojciech
ul. Chartowo 5, 61-245 Poznań
tel. 61 659 37 13
wydawnictwo@swietywojciech.pl

Zamówienia:

Dział Sprzedaży i Logistyki
ul. Chartowo 5, 61-245 Poznań
tel. 61 659 37 57 (-58, -59), faks 61 659 37 51
sprzedaz@swietywojciech.pl • zamowienia@mojeksiazki.pl
www.swietywojciech.pl • www.mojeksiazki.pl

Druk i oprawa: EDICA Sp. z o.o.

Spis treści

Pytania o Jezusa	7
I. Kraj ciągłych niepokojów	13
II. Saduceusze, faryzeusze, zeloci	21
III. Wezwanie do nawrócenia w ostatniej chwili (Mt 3,7-12; Łk 7,24-28)	28
IV. Nadejście królestwa Bożego	38 (Mk 1,9-11; Łk 10,18; 17,20n; 11,20)
V. Święto Bożego miłosierdzia	54 (Łk 7,31-35; 16,16; 10,23n; Mk 2,13-17; Łk 14,16-21a.24)
VI. Wysłannicy królestwa Bożego	71 (Łk 14,26; 9,51-63; 10,3-7; Mk 3,13-19)
VII. Modlitwa w duchu królestwa Bożego	83 (Mt 6,5-15; Łk 11,2-4)

VIII. Nowe życie w duchu królestwa Bożego . . .	106
(Łk 6,20n; 6,27-31)	
IX. Konflikt w Jerozolimie	117
(Mk 14,1n.10n; Łk 22,19-20; Mk 14,25)	
X. „Jezus Nazarejczyk – król żydowski”	130
(J 11,47-50; Mk 15,1nn.40n)	
XI. „Ujrzeliśmy Pana”	146
(1 Kor 15,3-8; Łk 24,34; 1 Tes 1,9n; Rz 8,11; 1 Tes 4,14; Flp 2,9; Dz 2,33)	
XII. Kimże On jest?	162
(Flp 2,6-11)	
Tablica chronologiczna	165
Literatura	167

Pytania o Jezusa

W I wieku po Chr. konflikt polityczno-religijny, narastający od dawna w zamieszkaney przez Żydów Palestynie, wchodzi stopniowo w decydującą fazę. Z roku na rok nasila się opór wobec rzymskiego zwierzchnictwa. W latach sześćdziesiątych tego stulecia znaczna część społeczeństwa przyłączyła się do powstania przeciwko obcej władzy. Przerodziło się ono w regularną wojnę i zakończyło w roku 70 po Chr. zburzeniem przez Rzymian Jerozolimy i tamtejszej świątyni oraz likwidacją autonomii narodu żydowskiego.

Postaci Jezusa z Nazaretu nie można postrzegać w oderwaniu od fundamentalnych wydarzeń, w wyniku których Izrael podzielił się na kilka przeciwstawnych obozów. Co prawda

Nauczyciel nie należał do żadnego ze stronnictw, reprezentowane przez Niego poglądy mieściły się jednak w spektrum ostro ścierających się postaw. Mówił o Bogu i Jego „przyjściu”, ogłaszając początek czasu zbawienia, dzięki któremu ludzie będą mogli odnowić swoje życie.

Nie może dziwić fakt, że głoszone przez Jezusa przesłanie przysporzyło Mu w niespokojnej Palestynie I wieku wielu wrogów. W oczach wyższych warstw społecznych Jego zaangażowanie na rzecz ubogich i słabych było zbyt radykalne; burzącym się przeciwko Rzymianom nie podobało się Jego wezwanie do miłości przekraczającej wszelkie podziały. Dla pobożnych był zbyt liberalny, ponieważ stawiał dobro człowieka ponad literę Prawa; dla liberałów był zbyt pobożny, ponieważ nieustannie odwoływał się do swojej relacji z Bogiem. Dla świątynnych elit kapłańskich stał się w pewnej chwili niewygodny, w związku z czym podjęto decyzję o pozbyciu się Go poprzez oddanie jako politycznego podżegacza pod sąd rzymskiego prefekta Poncjusza Piłata.

Ten po krótkim procesie kazał ukrzyżować Nauczyciela między dwoma powstańcami (Mt 27,38).

Wielu ludzi poruszało niezwykle przesłanie i pełne mocy działanie „proroka” z Nazaretu. Często padało pytanie: „Kimże On jest?” (Mk 4,41). Ewangelia według św. Marka wzmiankuje o setniku, który, będąc świadkiem śmierci Jezusa, zawołał: „Ten człowiek był naprawdę Synem Bożym!” (Mk 15,39). Powyższe słowa ewangelista przytacza najprawdopodobniej po to, aby uwydatnić główną tezę swojej relacji i skłonić czytelników do refleksji nad tym wyznaniem. Przez wieki zadawano sobie pytanie, kim jest ów Jezus z Nazaretu i jakie znaczenie może mieć dla poszukujących prawdziwego życia. Wielu w końcu odpowiedziało na nie, powtarzając słowa setnika. Pytanie to nurtuje ludzi również dziś, a wielu przekonanych, że w zasadzie udzielili już sobie na nie zadowalającej odpowiedzi, w pewnej chwili zaczyna zastanawiać się na nowo: „Kim On właściwie jest? Co się stanie

ze mną, kiedy naprawdę się na Niego otworzę?”. Kto zadaje sobie takie pytania i pragnie znaleźć na nie odpowiedź, musi zacząć szukać w żydowskiej Palestynie pierwszej połowy I wieku, śledząc niezwykle życie Jezusa z Nazaretu, wpatrując się w Jego okrutną śmierć na krzyżu na położonym za murami Jerozolimy wzgórzu Golgota oraz wsłuchując się w wyznanie Jego uczniów i przyjaciół, że śmierć ta nie była końcem.

Ludzie wszystkich epok usiłowali umieścić Jezusa w różnych modnych schematach, przedstawiając Go jako rewolucjonistę, ezoteryka, przywódcę ubogich, charyzmatycznego samotnika, łagodnego rozjemcę czy wysłannika z innej galaktyki. W większości wypadków dokonywali swoistej projekcji współczesnych sobie nadziei i pragnień na Nazarejczyka, „oswajając” w ten sposób Jego osobę. Taka kategoryzacja stanowi poniekąd nieodzowny element procesu rozumienia każdej niezwyklej postaci, powinno się ją jednak poddawać krytycznej refleksji – również w świetle tekstów z Nowego Testamentu

– zwracając przede wszystkim uwagę na fakt, że w ostatecznym rozrachunku Jezus przekracza granice naszego zrozumienia.

Niniejsza książka ma pomóc w przybliżeniu postaci historycznego Jezusa. Nie zawiera ona jednak „biografii” Nauczyciela, lecz dwanaście szkiców poświęconych aspektom, które mogą ułatwić zrozumienie Jego osoby, życia i przesłania.

Każdy z poświęconych Jezusowi rozdziałów rozpoczyna się dłuższym wprowadzeniem, po którym następują teksty biblijne z krótkimi objaśnieniami, uzupełniające ogólne rozważania konkretnymi informacjami.

Autor nie zamierza podawać Czytelnikowi gotowych tez, lecz zaprasza do wędrówki przez teksty z Ewangelii, podczas której będzie mógł zastanowić się nad poszczególnymi aspektami działalności Jezusa. Wiele wyobrażeń potwierdzi się, inne rzeczy ukażą się w nowym świetle, w niektórych wreszcie sytuacjach dostrzeże

nieoczekiwane i na pierwszy rzut oka obce rysy postaci Nauczyciela. W ostatnich rozdziałach – poświęconych śmierci Jezusa i tajemnicy paschalnej – odesłany zostanie do świadectw pierwszych chrześcijan, którzy chcieli już na zawsze czerpać z życia Jezusa z Nazaretu, ponieważ odnaleźli w Nim Tego, który pochodził od Boga, ale nie skorzystał ze sposobności, aby być na równi z Bogiem, lecz ogołocił siebie samego, stając się podobnym do człowieka. I tu Czytelnik również zaproszony jest do refleksji.

I.

Kraj ciągłych niepokojów

Działalność Jezusa przypadła na jedną z „najbardziej burzliwych epok” (J. Zangenberg) w historii narodu żydowskiego. „Podobnie jak inne ludy starożytnego świata śródziemnomorskiego, Żydzi poszukiwali sposobów obrony swojej wiary i tradycji, jednak w ostatecznym rozrachunku nie byli w stanie skutecznie oprzeć się wpływowi kultury hellenistycznej i rzymskiej polityki mocarstwowej. Charakterystyczna dla tej epoki jest walka o zachowanie żydowskiej tożsamości w ciągłych buntach i kapitulacjach, upadkach i odradzaniu się na nowo” (tenże). W wyniku powstania Machabeuszy (167–135 przed Chr.) Żydzi zdołali wyzwolić się spod zwierzchnictwa Syrii i stworzyli samodzielny organizm

państwowy. Nie przetrwał on jednak nawet stu lat, albowiem już w roku 63 przed Chr. pod murami Jerozolimy pojawił się ze swoim wojskiem rzymski wódz Pompejusz, który podporządkował Izrael rzymskiemu imperium.

W roku 40 przed Chr., po stłumieniu powstania w Jerozolimie, rzymski senat wyznaczył na „króla Judei” Idumejczyka Heroda. Dzięki temu rozwiązaniu kraj nie podlegał bezpośredniej administracji Rzymu, co wiązałoby się z wprowadzeniem gwałtownie odrzucanego przez Żydów podatku na rzecz cesarza. Trzeba jednak pamiętać, że król jako wasal Rzymu zobowiązany był do płacenia corocznego trybutu, finansowanego koniec końców ze ściąganych od poddanych podatków krajowych.

Herod przez trzydzieści sześć lat rządził Judeą twardą ręką, chociaż przejściowo udało mu się zapewnić państwu rozkwit gospodarczy. Dla Żydów ich władca pozostał jednak kimś obcym. Jego bezwzględne metody sprawowania rządów uchodziły za niegodziwe; ludzi przerażało okrucieństwo, z jakim król eliminował rzeczywistych

czy też domniemanych przeciwników, zabijając również swoich byłych dworzan i członków własnej rodziny, w tym nawet niektórych swoich synów.

Po śmierci króla Rzym, zgodnie z jego testamentem, dokonał podziału państwa między synów Heroda. Północna część królestwa aż po Syrię przypadła Filipowi, Galilea i Perea – Antypasowi, zaś serce kraju, Judeę z Jerozolimą, otrzymał najstarszy syn, Archelaos. Ten ostatni ze względu na liczne skargi został jednak w 6 roku po Chr. pozbawiony przez cesarza Augusta tronu, a jego władztwo oddano pod bezpośredni zarząd imperium, sprawowany przez rzymskiego prefekta. Dowodził on stacjonującymi na terenie kraju legionami, będąc w ten sposób gwarantem ustanowionego przez Rzym porządku. Do zastrzeżonych dla niego kompetencji należało wymierzanie kary śmierci. Siedziba prefekta znajdowała się w nadmorskiej Cezarei, na czas święta Paschy przenosił się on jednak do Jerozolimy, aby móc zdławić w zarodku ewentualne rozruchy. Praktyka ta dowodzi,